

HEILIG AVONDMAAL Dorpskerk 14 augustus 2011

VOORBEREIDING

Aanvangslied: Psalm 133:1,2 en 3
Stil gebed
Bemoediging en Groet
Klein Gloria Klein Gloria

DIENST VAN HET WOORD

Gebed om vergeving en de opening van het Woord
Schriftlezing: Handelingen 15:1-2, 6-23
Lied: Gezang 344:1 en 2
Preek
Lied: Evang. Lb. 71:1,2 en 3

DIENST VAN GEBEDEN EN GAVEN

Bekendmaking doel Avondmaalscollecte –
Rondgang: Kerk, Bekers: Stichting Mensenkinderen

Voorbeden

Rondgang collecte: kerk

Avondmaalscollecte in bekens: St. Mensenkinderen

DE MAALTIJD DES HEREN

Het Tafelgebed
...daarom zegenen wij Uw grote naam en wij zingen het uit met profeten en apostelen....

Daarna direct Inzetten Lied Gezang 319:1,4 en 5

Onze Vader

Toebereiding van de tafel
Lied onder toebereiding tafel: Evang. Lb. 290:1,2,3 en 4

Nodiging, uitdeling en gemeenschap, lezing

Lied aan de tafel Gezang 358:1,2, na de 2^e tafel vs 4,6
(indien derde tafel vs 6)

Dankgebed (hierna komen kinderen)

Slotlied: Gezang 305:1 en 2

WEGZENDING EN ZEGEN

Amen: Gezang 456:3

Schriftlezing: Handelingen 15:1-2, 6-23

1. Er kwamen enkele leerlingen uit Judea, die betoogden dat de broeders zich moesten laten besnijden, overeenkomstig het door Mozes overgeleverde gebruik, omdat ze anders niet konden worden gered.
2. Dit leidde tot grote onenigheid met Paulus en Barnabas en mondde uit in een felle woordenstrijd. Besloten werd dat Paulus en Barnabas, samen met enkele andere leerlingen, naar Jeruzalem zouden gaan om deze kwestie voor te leggen aan de apostelen en de oudsten.
6. De apostelen en de oudsten kwamen bijeen om nader op deze zaak in te gaan.
7. Toen het tot een hevige woordenstrijd kwam, stond Petrus op en zei: 'Broeders, u weet dat God mij al in het begin uit uw midden heeft gekozen om de boodschap van het evangelie onder de heidenen te verspreiden en hen tot geloof te brengen.
8. God, die weet wat er in de mensen omgaat, heeft blijk gegeven van zijn vertrouwen in de heidenen door hun de heilige Geest te schenken, zoals hij die ook aan ons geschonken heeft.
9. Hij heeft geen enkel onderscheid gemaakt tussen ons en hen, want hij heeft hen door het geloof innerlijk gereinigd.
10. Waarom wilt u God dan trotseren door op de schouders van deze leerlingen een juk te leggen dat onze voorouders noch wijzelf konden dragen?
11. Nee, we geloven dat we alleen door de genade van de Heer Jezus gered kunnen worden, op dezelfde wijze als zij.'
12. Daarop zwegen alle aanwezigen, en men luisterde naar Barnabas en Paulus, die vertelden welke grote tekenen en wonderen God door hen onder de heidenen had verricht.
13. Toen ze waren uitgesproken, nam Jakobus het woord. Hij zei: 'Broeders, luister.
14. Simeon heeft uiteengezet hoe God zelf het plan heeft opgevat om uit de heidenen een volk te vormen dat zijn naam vereert.
15. Dat stemt overeen met de woorden van de profeten; er staat immers geschreven:
16. "Dan keer ik terug op mijn schreden. Ik zal het vervallen huis van David herbouwen, uit het puin zal ik het weer opbouwen. Ik zal dit huis doen herrijzen,
17. zodat de mensen die overgebleven zijn de Heer zullen zoeken, evenals alle heidenen over wie mijn naam is uitgeroepen.
18. Zo spreekt de Heer, die dit van oudsher heeft aangekondigd."
19. Daarom ben ik van mening dat we de heidenen die zich tot God bekeren geen al te zware lasten moeten opleggen,
20. maar dat we hun moeten schrijven dat ze zich dienen te onthouden van wat door de afgodendienst bezoedeld is, van ontucht, van vlees waar nog bloed in zit en van het bloed zelf.
21. In haast elke stad wordt de wet van Mozes immers al sinds mensenheugenis verkondigd en op iedere sabbat in de synagogen voorgelezen.'
22. Daarop besloten de apostelen en de oudsten in overleg met de hele gemeente enkele afgevaardigden met Paulus en Barnabas mee te zenden naar Antiochië. De keuze viel op twee leiders uit de gemeente: Judas, wiens bijnaam Barsabbas luidde, en Silas.
23. Men gaf hun een brief mee met de volgende inhoud:
24. 'Van de apostelen en de oudsten. Aan hun broeders en zusters in Antiochië, Syrië en Cilicië die uit de heidense volken afkomstig zijn: gegroet!

Lied:

Gezang 344:1 en 2

Daarom ben ik van mening dat we de heidenen die zich tot God bekeren geen al te zware lasten moeten opleggen, maar dat we hun moeten schrijven dat ze zich dienen te onthouden van wat door de afgodendienst bezoedeld is, van ontucht, van vlees waar nog bloed in zit en van het bloed zelf. H.15:24-25

Gemeente van onze Here Jezus Christus, de ene vergadering is de andere niet. De vergadering die beschreven wordt in Handelingen 15 is een van de allerbelangrijkste vergaderingen, die ooit in de kerk gehouden is. Wat daar op de agenda stond raakte het wezen en de toekomst de kerk.

Waar ging het om? Wat was er aan de orde? De kwestie die de tongen had losgemaakt en tot verhitte debatten had geleid was of de heidenen zich al dan niet aan de Joodse wet moesten houden. En dat bij uitstek gesymboliseerd in de besnijdenis. Want voordat Jezus kwam was het zo dat heidenen die tot het verbond wilden toetreden eerst de proselietendoop moesten ondergaan, een soort reinigingsritueel, en dat mannen en jongens zich daarna ook moesten laten besnijden.

Nu had de doop een nieuwe betekenis gekregen, daar was men het wel over eens, maar hoe ging het dan verder? Geldt de besnijdenis voor de heidenen nog in de christelijke gemeente en ook de hele Joodse wet van 613 geboden en verboden? Het ging niet alleen om een ritueel als de besnijdenis zonder meer, maar ook als je er dieper over nadenkt welke dingen er hetzelfde bleven en welke dingen er veranderden door het geloof in Jezus Christus.

Het was geweldig dat het op de verkondiging van Paulus en Barnabas zoveel mensen tot geloof kwamen in de God van Israël en in Jezus Christus. Vereerders van God die zich bij de synagogen aansloten waren er altijd geweest, maar dat was een hele beperkte kleine groep, die zich ook niet vermengden met de Joden. Men bleef gescheiden van elkaar en liet zich niet besnijden. Met gevolg dat men niet tot het verbond hoorde dat God met Israël gesloten had.

Vereerder van God of niet, er was en bleef een scheidsmuur tussen Israël en de heidenen. Maar met het ontstaan van de christelijke gemeente veranderde dat fundamenteel. De scheidsmuur tussen Joden en heidenen is immers door Christus en na Pinksteren definitief afgebroken. God heeft zich in Christus een nieuw volk van Joden en heidenen verzameld. Maar dat riep natuurlijk ook weer allerlei nieuwe vragen op. Als die scheiding dan wegvalt, hoe zit het dan met de Thora en het Verbond? De besnijdenis was immers het teken van dat horen bij het verbond. De christelijke doop was de nieuwe toegangspoort om bij het volk van God te horen dat in Christus vergeving van zonden ontvangt en nieuw leven. Maar wat te doen met Gods geboden?

De hele discussie was ontstaan door enkele leerlingen uit Judea die naar Antiochië in het noorden waren gekomen. Christen-joden die zeiden dat de broeders zich moesten laten besnijden. Nadat het er fel aan toe was gegaan besloot de leiding van de gemeente dat ze deze kwestie maar moesten voorleggen aan de apostelen en de oudsten van de moedergemeente van Jeruzalem.

En ook daar leidde het tot een heftige woordenstrijd. Gelukkig dat Petrus optrad om te bemiddelen. Hij presenteert zich als de apostel die het eerste onder de heidenen heeft gewerkt, als degene die God heeft uitgekozen om onder hen het evangelie te verspreiden. Met andere woorden als iemand recht heeft om over deze kwestie iets te zeggen dan is hij het wel. En dan wijst Petrus op Gods ingrijpen. God die de Heilige Geest ook aan de heidenen heeft gegeven en geen enkel onderscheid heeft gemaakt tussen Joden en niet-joden. Zij worden op dezelfde wijze gered als wij, *door de genade van onze Here Jezus Christus. Alleen door genade zegt Petrus.*

Dan worden ze stil en komt er ruimte voor Paulus en Barnabas om hun verhalen te vertellen over de grote tekenen en wonderen die God door hen had verricht onder de heidenen. Uiteindelijk is het dan Jacobus, de broer van Jezus, de leider van de gemeente van Jeruzalem die het woord neemt.

Heel knap sluit Jacobus aan bij het Oude Testament en vertelt hij over hoe God altijd al van plan is geweest om zich een volk uit Joden en heidenen te verzamelen. Jacobus citeert daarbij wat vrij een tekst uit Amos, met daarin ook gedachten aan wat de andere profeten gezegd hebben, zoals Zacharia, Jesaja en Micha. Het vervallen huis van David zal weer worden opgebouwd. Het overblijfsel van Israël en de heidenen zullen de Here zoeken over wie Gods naam is uitgeroepen. Wie anders dan de Zoon van David, Jezus Christus zal uiteindelijk op de troon van David zitten en regeren over Joden en heidenen samen.

Dat is de toekomst en God is nu bezig die vervallen hut van David te herstellen. Dat is de continuïteit met het verleden. De doorgaande lijn van God. De doorbraak van Gods genade die voor allen geldt, Jood en heiden samen. God doet ook nieuwe dingen in de tijd volgens zijn beloften. En dan gaat het erom dat je soms ook dingen moet loslaten. Dat je andere wegen moet inslaan. God doet soms dingen in de tijd die het nodig maken dat je tot herbezinning komt op wat je vanuit het verleden is gegeven en wat je altijd vertrouwd is geweest.

Dat geldt vandaag nog voor ons als kerk, ook als het gaat om hete hangijzers zoals kinderen aan het avondmaal. De Geest kan soms nieuwe wegen wijzen, waarbij niet gezegd is dat het oude verkeerd is. Maar dingen kunnen verschuiven in de loop van de tijd door nieuwe inzichten, waarbij je toch trouw aan Gods Woord kunt blijven, ook al doe je het anders dan voorheen.

En Jacobus komt dan tot de conclusie dat de heidenen geen al te zware lasten opgelegd moeten worden. Hij neemt deels de conclusie van Petrus over die al eerder gezegd had dat we God niet moeten trotseren door op de schouders van de nieuwe leerlingen uit de heidenen een juk te leggen dat noch onze voorouders, noch wij konden dragen. Het lijkt erop dat Jacobus met een soort compromis komt. Zo van: we moeten ze geen al te zware lasten opleggen. Met andere woorden, we moeten ze toch wel iets voorschrijven.

Was dat een knieval voor de farizeeën die tot geloof in Jezus waren gekomen en de besnijdenis eisten? Je geeft ze niet waar ze om vragen, maar iets anders om de wetsgetrouwe Joden tot tevredenheid te stellen? Nee, het gaat niet om het sluiten van een compromis. Jacobus blijft geheel in de lijn en de traditie van het Jodendom, die aan de vereerders van God de Noachitische geboden voorschreef. Wat die zijn leg ik u straks uit. Daar was wel moed voor nodig om zo'n besluit te nemen en deze kerkordelijke knoop door te hakken. En dan mag je vertrouwen, als je als kerk een besluit neemt op de leiding van Gods Geest. God schrijft immers steeds nieuwe wegen in de tijd.

In Handelingen lezen we drie van die Noachitische geboden, 1. het onthouden van wat door de afgodendienst is bezoedeld, 2. van ontucht, 3. van vlees waar nog bloed in zit en van het bloed zelf. Het is wel aardig om u even alle zeven Noachitische geboden te noemen. Ze gaan terug op de geboden aan Adam en aan Noach, dus geboden die God aan alle volkeren gegeven heeft en niet specifiek aan de Joden. De Joden noemen deze geboden: B'riet Noach, de wet van Noach in tegenstelling tot de wet van Mozes B'riet Mosje, die alleen aan Israël gegeven is.

Het eerste van de zeven geboden is het gebod om rechtvaardigheid te betrachten, dus om rechtbanken in te stellen die de volgende verboden kunnen handhaven. Het tweede is het verbod om je Schepper te vervloeken of zijn naam ijdel te gebruiken of om iets van het geschapene te vervloeken. Het derde is het verbod op afgoderij, dus om schepselen te dienen of die te aanbidden. Het vierde is het verbod om te moorden, je zult niet doodslaan.

Het vijfde gaat over onzedelijkheid als incest, overspel, hoererij, ja alles wat buiten het huwelijk tussen man en vrouw aan seksualiteit plaats vindt. Het zesde is het verbod om te stelen of iemand te ontvoeren. Het zevende is het verbod op het eten van vlees van een nog levend dier, of het nuttigen van bloed, wat ook kan gebeuren als je verstikt dier opeet. Want in het bloed zit de ziel van elk levend wezen en de ziel behoort alleen God toe. Vandaar het koosjer slachten, waarbij al het bloed uit het dier weggelopen moet zijn.

Het is het verbond dat God na de zondvloed met heel de mensheid sluit via Noach, eigenlijk een vernieuwing van het verbond met Adam. Wat Jacobus dus doet is niet zelf ad hoc zomaar wat geboden verzinnen of uitkiezen uit de veelheid van geboden. Jacobus schrijft gewoon voor wat altijd al voor de heidenen gold. De geboden aan Adam en Noach gegeven. En wie tot het verbond dat God met Israël gesloten heeft hoort, houdt zich aan de wet van Mozes. Je kunt zeggen, die leeft in twee verbonden, het oude en het nieuwe.

Maar die wet is geen voorwaarde meer tot behoudenis, want alleen door genade worden wij om Christus wil behouden. En juist door die Noachitische geboden te onderhouden konden ook niet-Joden met Joden broederlijke en zusterlijke gemeenschap hebben. Vanwege de reinheid van beiden. Zo kon de gemeente als christelijke gemeente van Joden en heidenen ook samenkomen en het avondmaal vieren. Wat God rein verklaarde mocht niet langer onrein worden verklaard. Het teken van het nieuwe verbond is niet de besnijdenis, maar de christelijke doop, waardoor we één lichaam zijn in Christus.

Het is goed dat in de synagogen de wet van Mozes blijft klinken, die wordt al sinds mensenheugenis voorgelezen en verkondigt, zegt Jacobus. Het oude en nieuwe verbond blijven naast elkaar bestaan. De synagoge blijft ook vandaag van betekenis voor kerk en samenleving. De Thora is niet afgedaan, maar is vervuld door Jezus Christus. Tegelijk leeft de kerk niet wet-vrij, maar houdt ze zich aan de geboden van Noach, terwijl Israël de wet van Mozes naleeft.

Wij leven allen van de genade die gekomen is in Jezus Christus, Jood en heiden. Niemand wordt door de wet zalig, maar alleen om wat Christus gedaan heeft voor ons, aan het kruis en in zijn opstanding. Als we proberen te leven naar Gods geboden dan is dat niet om daar zaligheid en het eeuwig leven door te verkrijgen, maar zodat we God behagen. Zodat we doen wat God graag ziet dat we doen. Zodat we leven in overeenstemming met wat Hij wil hoe wij Hem en onze naaste liefhebben. Wij mogen ons daarbij laten leiden door de heilige Geest die Gods wet in onze harten schrijft. Niet de letter maar de Geest, want de letter doodt, maar de Geest maakt levend.

Geen wetticisme dus, maar leven door de Geest. Maar ook geen zweverigheid, dat we het zelf allemaal moeten uitvinden wat goed en kwaad is. God heeft wel degelijk zijn wil bekend gemaakt in zijn woord en zijn geboden aan ons, die kunnen we niet zomaar naast ons neerleggen alsof ze na Christus komt niet meer van betekenis zijn. We leven niet meer onder de wet, maar onder de genade. Dat mag ons tot grote vreugde stemmen. We hoeven niet beangst te zijn of we wel één of ander gebod overtreden waardoor we de eeuwigheid zouden mislopen. We hebben in Christus een genadige, vergevende en liefdevolle God gevonden. Dat vieren we straks in brood en wijn.

Tegelijk doen we uit dankbaarheid voor ons behoud Gods geboden, uit liefde voor Hem. We mogen dankbaar zijn voor wat destijds besloten is. Dat we niet onder een nieuw juk terecht gekomen zijn van het houden van de hele wet van Mozes. Laten wij ons er aan houden geen afgoden te dienen of Gods naam te bezoedelen, geen ontucht of onzedelijkheid te plegen, niet te moorden, of levend vlees te eten en bloed te nuttigen waarin de ziel van al het leven is. De ziel die alleen aan God toekomt. Het gaat in het bloedverbod om respect voor het leven dat alleen aan God toekomt.

Laten we ons toewijden aan de levende God, het huwelijk in ere houden, het leven waar mogelijk beschermen. Dat is de kern van de Noachitische geboden. De gemeente van Antiochië verheugde zich over de bemoedigende inhoud van de brief namens de apostelen. Laten wij ons ook verheugen. We vieren vandaag het heilig Avondmaal. Er wordt nog wel koosjer geslacht, maar de hele offercultus is niet meer van toepassing. Er is in Israël geen tempeldienst meer. Het offer hield op na Christus dood en opstanding.

Want Jezus is het ware Paaslam voor ons geslacht. Aan zijn bloed en aan zijn vlees moeten we juist wel deelhebben. Want in zijn bloed en in zijn vlees is eeuwig leven. In de tekenen van brood en wijn vieren we dat. Christus zelf komt daarin tot ons. Tot het volk van het nieuwe verbond, Joden en heidenen samen. Neemt dan eet en gedenkt wat Hij voor u, voor jou gedaan heeft. Hij nodigt u en jou als Gastheer aan zijn tafel, Amen.